

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 30. mai 2024
(OR. en)

9439/24

DUAL USE 39
POLCOM 203
COMER 87
RECH 254
ENER 255
ENV 557
CFSP/PESC 650

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused, milles käsitletakse valget raamatut ekspordikontrolli kohta

Delegatsioonidele edastatakse nõukogu 4030. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused ekspordi käsitleva valge raamatu kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED

milles käsitletakse valget raamatut ekspordikontrolli kohta

TULETADES MEELDE

- A. Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 20. juuni 2023. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule Euroopa majandusjulgeoleku strateegia kohta¹;
- B. Euroopa Komisjoni 24. jaanuaril 2024 avaldatud valget raamatut ekspordikontrolli kohta² tervikliku kaubanduse, investeringute ja teadusuuringute paketi kontekstis osana Euroopa majandusjulgeoleku strateegia rakendamisest, sealhulgas

Euroopa Komisjoni analüüsi nii tsiviil- kui ka sõjaliseks kasutuseks sobivate kaupade (kahesuguse kasutusega kaubad) praeguse ELi ekspordikontrolli süsteemi kohta, pidades silmas rahvusvahelise julgeoleku säilitamist ja ELi julgeolekuhuvide kaitsmist geopoliitiliste arengute kontekstis; Euroopa Komisjoni poolt kindlaks tehtud olemasolevaid väljakutseid ja komisjoni eesmärki algetada arutelu ELi praeguse ekspordikontrollisüsteemi tõhususe suurendamise üle; ning

valges raamatus ekspordikontrolli kohta esitatud nelja „pakutud lahendust“, millega seoses Euroopa Komisjon kavatseb teha ettepanekud meetmete võtmiseks nii lühikeses kui ka keskpikas perspektiivis;

RÕHUTADES, et

- A. kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontroll on oluline vahend rahvusvahelise rahu ja stabiilsuse tagamiseks.

¹ ST 10919/23.

² ST 5859/24.

Lisaks on äärmiselt oluline tagada liikmesriikide ja liidu rahvusvaheliste kohustuste ja ülesannete täitmine, eelkõige seoses massihävitusrelvade leviku tõkestamise, piirkondliku rahu, julgeoleku ja stabiilsuse ning inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamisega;

- B. on väga tähtis, et liikmesriigid pühendusid mitmepoolsetele ekspordikontrollirežiimidele, kui nad viivad ellu tegevust, millega toetatakse püsivat mitmepoolset lähenemisviisi ekspordikontrollile ja tugevdatakse nende režiimide toimimist, mis on äärmiselt oluline massihävitusrelvade ja nende kandesüsteemide leviku tõkestamiseks ning tavarelvade soovimatu liigse hankimise vältimiseks ja rahvusvahelise rahu edendamiseks;
- C. ekspordikontroll on kõige tõhusam, kui seda kohaldatakse mitmepoolselt, säilitades samal ajal võrdsed tingimused ning edendades avatust ja soodsat keskkonda teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks;
- D. on vaja täiel määral kasutusele võtta olemasolevad vahendid kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollimiseks, austades Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide pädevust ja vastutust, tugevdades käimasolevat tööd kahesuguse kasutusega kaupu käsitleva kehtiva määruse (EL) 2021/821³ täielikuks rakendamiseks;
- E. kehtiva määruse (EL) 2021/821 täielikul rakendamisel on tähtsad ja prioriteetsed liikmesriikidevaheline koordineerimine ning Euroopa Komisjoni roll sellise koordineerimise hõlbustamisel, eelkõige artikli 24 alusel asutatud kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma koosolekute, artikli 25 lõike 2 kohase kontrollide tagamise koordineerimise mehhanismi koosolekute ja nendega seotud tehniliste eksperdirühmade koosolekute korraldamisel; samuti kahesuguse kasutusega kaupade elektrooniline süsteem

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (uuesti sõnastatud) (*ELT L 206 I, 11.6.2021 lk 1–461*).

(DUeS), mis toetab vahetut koostööd ja teabevahetust liikmesriikide vahel, nagu on ette nähtud määruse (EL) 2021/821 artikli 23 lõikes 6;

TUNNISTADES, et

- A. muutuv geopoliitiline keskkond tekitab uusi väljakutseid, muu hulgas ekspordikontrolli valdkonnas, ehkki nõukogu tingimata ei nõustu valges raamatus esitatud rahvusvahelise ekspordikontrolli süsteemi analüüsiga ega välista edasist arutelu nõukogus selle üle;
- B. nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühmal on volitused olla kindlaksmääratud poliitiliseks foorumiks kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli käsitlevate nõukogus peetavate arutelude jaoks, ning tunnustades nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühma poolt pärast ekspordikontrolli käsitleva valge raamatu avaldamist tehtud tööd;
- C. allpool esitatud järeldused on konkreetselt seotud ekspordikontrolli käsitlevas valges raamatus esitatud „pakutud lahendustega“ ega mõjuta nõukogu üldisi seisukohti Euroopa majandusjulgeoleku strateegia ja ekspordikontrolli poolt selles täidetava rolli kohta;

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. KUTSUB komisjoni ÜLES koos liikmesriikidega täiendavalt analüüsima, ilma et see piiraks komisjoni algatusõigust, võimalust kasutada määruse (EL) 2021/821⁴ artiklit 17 komisjoni delegeeritud õigusakti alusena, et lisada ajutiselt määruse (EL) 2021/821 I lissasse uusi kaupu, kajastades kohustusi, mis liikmesriigid on mitmepoolsete ekspordikontrollirežiimide raames nende režiimide liikmetena võtnud;

⁴ Artiklit 17 kasutatakse praegu I lisa korrapäraseks muutmiseks, et lisada sellesse mitmepoolsetes ekspordikontrollirežiimides kokku lepitud või asjaomastest rahvusvahelistest lepingutest tulenevad kontrollid. Analüüs, mis palutakse teha, ei mõjuta seda praegust kasutust.

2. ON SEISUKOHAL, et määruse (EL) 2021/821 I lisa muutmine seadusandliku tavamenetluse teel, et lisada sellesse ajutiselt uusi kaupu, ei ole sobiv selleks, et kajastada tõhusal ja kestlikul viisil rahvusvahelisi kohustusi, mis liikmesriigid on võtnud mitmepoolsete ekspordikontrollirežiimide toetamiseks;
3. TULETAB MEELDE, et nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühm on foorum, millele on nõukogu teinud ülesandeks nõukogu töö ettevalmistamise ning poliitiliste suuniste andmise kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli poliitika ja sellega seotud küsimuste valdkonnas;
4. JULGUSTAB nõukogu eesistujariiki kasutama täiel määral ära nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühma, muu hulgas korraldades töörühmas vajaduse korral korrapäraseid kõrgetasemelisi koosolekuid peamiste ekspordikontrolli poliitikaküsimuste arutamiseks turvalises ja konfidentsiaalses vormis ning andes asjakohasel juhul aru COREPERile ja nõukogule;
5. RÕHUTAB, et riiklik kontroll jääb liikmesriikide pädevusse ja on vahend riikliku julgeolekuga seotud probleemide käsitlemiseks, ning seega rõhutab, et soovitusel riiklike kontrolliloetelude vabatahtliku koordineerimise kohta ei tohiks piirata liikmesriigi suutlikkust reageerida riikliku julgeolekuga seotud probleemidele ning neis tuleks võtta arvesse liikmesriikide õigussüsteemide erinevusi ja halduskoormuse tagajärgi;
6. TUNNISTAB liikmesriikidevahelise koordineerimise tähtsust määruse (EL) 2021/821 täieliku ja tõhusa rakendamise tagamisel, eelkõige seoses riiklike kontrolliloetelude vastuvõtmisega;

7. NÕUAB TUNGIVALT, et komisjon tagaks piisavate kohtumiste kavandamise, nagu on ette nähtud määruse (EL) 2021/821 artiklis 24 ja artikli 25 lõikes 2, et liikmesriikide vaheline tõhus koordineerimine määruse (EL) 2021/821 rakendamisel ja jõustamisel saaks toimuda nõutava intensiivsuse ja sagedusega ning turvalisel ja konfidentsiaalsel viisil;
8. JÄÄB OOTAMA töötamist selle nimel, et komisjon ja nõukogu võtaksid vastu soovitusel riiklike kontrolliloetelude parema koordineerimise kohta kooskõlas määruse (EL) 2021/821 artikli 26 lõikega 1, võttes arvesse nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühmas tehtud järeldusi riiklike kontrolliloetelude terminoloogia kohta ja muid liikmesriikide seisukohti;
9. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES eelkõige rakendama kehtivat määrust (EL) 2021/821 ja kasutama täielikult ära olemasolevaid vahendeid kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollimiseks;
10. VÕTAB TEADMISEKS komisjoni ettepaneku tuua kahesuguse kasutusega kaupade määruse (EL) 2021/821 hindamise ajakava ettepoole ning on seisukohal, et määruse rakendamine tuleks seada prioriteediks, tuletades meelde, et mõned sätted ja vahendid ei ole veel ellu rakendatud või on praegu alles katsetamisel;
11. KUTSUB komisjoni ÜLES kaasama liikmesriigid hindamist toetava uuringu tingimuste kindlaksmääramisse;
12. KUTSUB komisjoni ÜLES hoidma nõukogu meetmete rakendamisega kursis, muu hulgas andes aru asjakohastele nõukogu ettevalmistavatele organitele, nagu nõukogu kahesuguse kasutusega kaupade töörühm, ning küsides neilt tagasisidet.